

เยือน "บ้านจักรยาน" แหล่งสะสมของเก่า ที่เป็นมากกว่า "พิพิธภัณฑ"

ภายในซอยสวนผัก 16 ย่านตลิ่งชัน มีบ้านหลังเล็กที่ซ่อนตัวอยู่เงียบๆ หน้าบ้านร่มรื่นไปด้วยพันธุ์ไม้ เลื้อยและไม่ยืนต้นแผ่ปกคลุมดูชื่นเย็น การมาเยือนครั้งแรกยังรู้สึกล้าละล้งว่าที่นี่จะเป็นแหล่งสะสม รถจักรยานโบราณและของสะสมหายากจริงหรือ? เพราะเมื่อดูภายนอกทั้งป้ายบอกสถานที่หรือสิ่งที่พอจะบ่งบอกได้ว่าในบ้านหลังนี้จะมีรถจักรยานนับพันคันจอดสงบนิ่งอยู่ภายใน จึงตัดสินใจเปิดประตูรั้วเหล็กเข้าไปเพื่อความแน่ใจว่าบ้านหลังนี้คือ 'บ้านจักรยาน' ของอาจารย์ทวีไทย บริบูรณ์ ผู้ที่นิยมชมชื่นความคลาสสิกของรถสองล้อปั่นโบราณและหลงใหลในมนต์เสน่ห์ของสะสมหายาก

ทันทีที่ก้าวเข้าสู่ตัวบ้าน กลิ่นอายยุคเรโทรบอวลพาหวลถึงวัยเด็ก ทั้งป้ายโฆษณา ผลิตภัณฑ์จากไม้ เครื่องแก้ว ของเล่นสมัยเด็ก หรือเครื่องมือใช้สอยจากอดีตถูกจัดวางตามวาระและความเหมาะสมทั่วบริเวณ บ้าน จะหันซ้ายหันขวาก็มีแต่ของสะสมหายากที่ประเมินราคาไม่ได้ ทำให้ตลอดสองข้างระยะทางเพียงไม่กี่ เมตรเต็มไปด้วยลอยยิ้มในวันวาน

เสียงแปรงลวดขัดสีกับท่อนเหล็กดังมาจากหลังบ้าน กลิ่นน้ำมันโซยมาเตะจมูก เมื่อเดินตามเสียงและกลิ่นจึงพบว่าที่ตรงนั้นเสมือนอุโมงค์จักรยานที่อาจารย์ทวีไทยกำลังลงมือดูแลรักษาชิ้นส่วนและอุปกรณ์รถจักรยานอย่างทะนุถนอม แกนล้อนับสิบชิ้นถูกแช่อยู่ในน้ำมันเบนซิน ซีลวดวงล้อ บังโคลน และอะไหล่ต่างๆ เข้าคิวรอการบำรุงรักษาอย่างเป็นระเบียบ

“ของสะสมทั้งหมดเป็นส่วนประกอบของความชอบ ผมสืบเสาะหามาได้ตามโอกาสตามวาระที่จะสามารถเป็นเจ้าของ บางชิ้นสภาพอาจจะไม่สมบูรณ์ซึ่งก็เป็นตามธรรมชาติ ตามอายุขัยของสิ่งของชิ้นนั้นๆ ยกตัวอย่างขาจักรโบราณที่อายุกว่า 100 ปี หรือจักรยานชนิดต่างๆ เกือบหนึ่งพันคัน ของสะสมมากกว่า 300

ชนิด สภาพก็เก่าไปตามเวลา” อาจารย์ทวีไทยเปิดบทสนทนาด้วยสีหน้าเคร่งขรึมขณะที่ในมือยังหยิบจับอะไหล่ขัดถูอย่างทะมัดทะแมง

กว่า 20 ปีที่อาจารย์ทวีไทยใช้เวลาสืบเสาะ ค้นหาของเก่าของสะสมหายากมาจัดแสดงในบ้านจักรยาน หลังนี้ พื้นที่กว่า 2 ไร่ถูกจัดสรรปันส่วนครั้งต่อครั้ง ส่วนหนึ่งใช้เป็นพื้นที่ปลูกสร้างบ้านพักอาศัย อีกส่วนไว้สำหรับจัดสร้างโรงเก็บจักรยานและของสะสม อาจารย์ทวีไทยได้ศึกษาเรียนรู้ถึงที่มาที่ไปของจักรยานและของสะสมหายาก ทำให้ของทุกชิ้นในบ้านหลังนี้ล้วนมีภูมิหลัง

“ผมมีข้อมูลพื้นฐานกับสิ่งของต่างๆ ที่สะสมทั้งหมด เพื่อใช้ประกอบในการตอบคำถามของผู้ที่เข้าชม ผมมีใจที่จะมองเห็นคุณค่าในสิ่งเหล่านั้น ซึ่งมีความพอที่จะเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ โดยคัดกรองสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้ที่มีอยู่และศึกษาเพิ่มเติม บางคนบางกลุ่มแวะเวียนเข้ามาชมเข้ามาศึกษา ถามไถ่เรื่องราวเกี่ยวกับจักรยานและของสะสม ผมก็จะใช้ข้อมูลที่ได้มาบอกต่อผู้ที่สนใจ แต่จะให้ผมเดินพาชมแล้วคอยบอกว่านี่คืออะไร นั่นคืออะไร ผมไม่วางขนาดนั้น แต่ละคนก็มีฐานะประปรายเป็นของตัวเอง” อาจารย์ทวีไทยอธิบาย

ทุกชอกทุกมุมในบ้านจักรยานล้วนเต็มไปด้วยของสะสมหายากไม่เพียงแต่รถปั้นสองล้อสมัยรัชกาลที่ 5 ยี่ห้อ Dayton สัญชาติอังกฤษ อายุกว่า 95 ปี ยังรวมไปถึงรถจักรยานยนต์คันเก่า ยาดมยาหม่อง ยาหอมแก้ว วิงเวียน แก้อีต๊ะไม้สมัยโบราณที่ยังคงสภาพสมบูรณ์ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วยังมีตำรับตำราเล่มเก่า เข็มกลัด ลวดลายสวยงาม ขวดน้ำอัดลมยี่ห้อต่างๆ ที่อาจารย์ทวีไทยรักและหวงแหนของสะสมทุกชิ้นที่มีอยู่ในบ้าน จักรยานหลังนี้ รวมไปถึงขวดยาคุลท์ขวดแรกของโลกที่นำเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่น อาจารย์ทวีไทยก็ดันดัน ค้นหามาได้และเก็บไว้ที่บ้านจักรยาน

หลายคนที่เข้าชมเคยเอ่ยปากถามกับนักสะสมรถจักรโบราณผู้นี้เป็นเสียงเดียวกันว่า ของสะสม มากมายขนาดนี้ทำไมไม่มีแนวคิดจะเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ เมื่อยิ่งคำถามถามนี้ตรงๆ อาจารย์ก็ตอบอย่างตรงเป่า เช่นกัน

“ที่นี่คือบ้านผมและไม่ต้องการจัดตั้งให้เป็นพิพิธภัณฑ์ แค่ให้เป็นแหล่งสะสมของเก่า เจตนาไม่ได้เป็น เช่นนั้นเลย บางคนเรียกที่นี่ว่าพิพิธภัณฑ์จักรยาน จริงๆ แล้วมันไม่ใช่เป็นเพียงคำที่เขาใช้เรียกกันขึ้นมาเอง เท่านั้น ถ้าจะให้มันเป็นพิพิธภัณฑ์จริงๆ ผมคงมีพนักงานต้อนรับที่หน้าประตูทางเข้า มีการเก็บค่าเข้าชม มีการ บริการที่ดีๆ แต่สิ่งที่ทุกคนเห็นคือผมก็อยู่ของผมใครจะเข้ามาชมก็ได้ ไม่ได้หวงห้าม แต่ที่นี่ไม่ใช่พิพิธภัณฑ์ มัน เป็นสถานที่ที่แยกระหว่างกฎกติกาและความชอบด้านจิตใจ ผมไม่ได้ทำพิพิธภัณฑ์เป็นอาชีพและก็ได้มีอาชีพ ทำพิพิธภัณฑ์ ถ้าในอนาคตของสะสมต่างๆ ผมนำไปขายทั้งหมด คำถามคือว่าคำว่าพิพิธภัณฑ์จะหายไป ด้วยหรือไม่ ก็ไม่มีคำตอบจากคนเหล่านั้นเลย และขออัยว่าที่นี่คือบ้านผมต้องการให้เป็นแบบนี้มากกว่า ” อาจารย์ทวีไทยตอบตรงไปตรงมาและยึดมั่นในความคิดที่ว่าบ้านจักรยานไม่ใช่พิพิธภัณฑ์

ความตั้งใจของอาจารย์ทวีไทยจะเก็บสะสมจักรยานและของสะสมหายากเพียง 2 ปี จากนั้นจะนำออก เผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ชมอีก 2 ปี และหยุดชื่นชมในสิ่งที่ชอบต่อ 2 ปี เมื่ออิมเอิบจะขอยุติการสะสมในอีก 2 ปี ถัดไปเพราะนี่คือคำสัญญาที่อาจารย์ได้ให้ไว้กับตัวเอง

“มันเป็นการตั้งกติกาชีวิต เหมือนตอนเราเรียนหนังสือนั่นแหละ มันมีระยะเวลาจำกัดในตัวของมันเอง อยู่ที่ความพอใจ พองานและความพอใจ สิ่งต่างๆ เหล่านั้นเป็นสิ่งที่เรามองเห็นด้วยประสบการณ์และมองออก ว่าควรหยุดพอ สิ่งที่เหลือก็จะเป็ประโยชน์ของคนรุ่นต่อไป ผมไม่ได้คิดว่าอ้าวว่าเก่ง แต่นี่คือสิ่งที่ผมได้ลง มือทำ ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไป เราต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นและเป็นสุขกับสิ่งที่เกิดขึ้น จากนั้นค่อยเฝ้าดู ชื่นชมกับมัน”

อุดมการณ์ที่เริ่มจากความชื่นชอบ ไม่ว่าจะวันเวลาจะหมุนผ่านไปนานแค่ไหน สำหรับอาจารย์ทวีไทยนั้น แล้ว ทุกสิ่งอย่างล้วนมีคุณค่าเป็นสิ่งที่ระลึกความทรงจำ เป็นความชอบและกลายมาเป็นบ้านจักรยานหลังนี้

สำหรับผู้สนใจเข้าชม สามารถแวะเวียนไปหาความรู้ดูเพื่อความบันเทิงได้ทุกวันเพียงแต่อาจารย์ทวี ไทยบอกมาว่า กรุณาทำตามกฎระเบียบของบ้านหลังนี้อย่าเหยียบฉวยของรักของอาจารย์ติดมือกลับบ้านก็แล้ว กัน

ที่มา : เยือน "บ้านจักรยาน" แหล่งสะสมของเก่า ที่เป็นมากกว่า "พิพิธภัณฑ์". (2559).